

Stavovi građana Republike Srbije o COVID-19

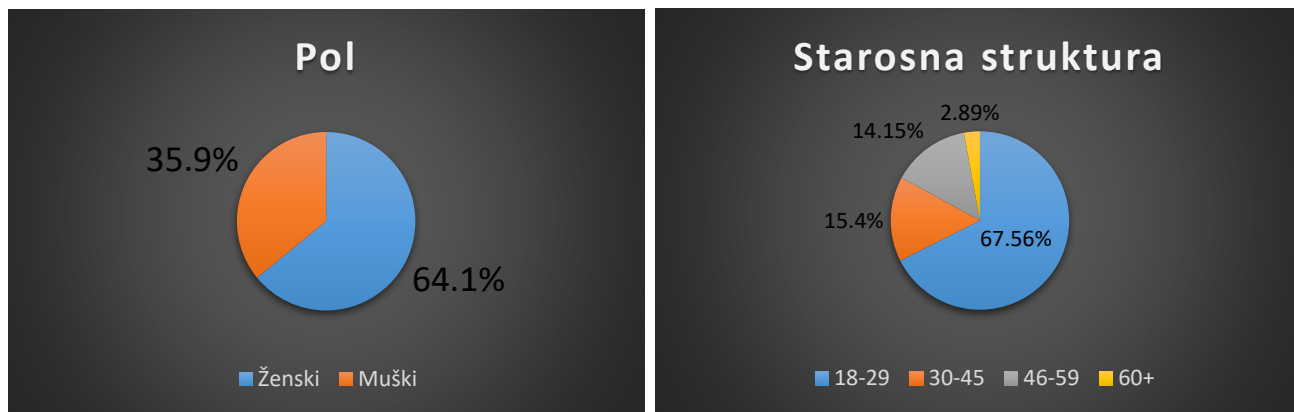
Studenti Fakulteta političkih nauka sprovedli su istraživanje pod nazivom „Stavovi građana Republike Srbije o COVID-19“. Ideja je bila da se ispituju stavovi građana Republike Srbije o aktuelnoj pandemiji koja je zahvatila kako ceo svet, tako i Srbiju. Istraživanje je imalo za cilj da ispita na koji način građani Republike Srbije razmišljaju i na koji način posmatraju situaciju kada je u pitanju pandemija virusa u Srbiji, kako se informišu, kako se ponašaju i kako vide politička dešavanja i posledice tokom i nakon pandemije virusa. Pitanja koja smo postavljali bila su svedena tako da bilo koji punoletni građanin može da da odgovor. Bila su pitanja koja su se ticala promene svakodnevnih navika, kupovina namirnica, mere kojih su se pridržavali, zdravstvenog stanja, političkih dešavanja, načina informisanja itd. Samo istraživanje je bilo sveobuhvatno, želeli smo da ispitamo što širi spektar ljudskog ponašanja za vreme vanrednog stanja. Bilo je dosta interesantnih odgovora, neke od njih smo posebno izdvojili i ispitali da li se razlikuju stavovi građana prema starosnoj strukturi ili tu ipak postoje određena slaganja. Pored uzrasta, želeli smo da ispitamo što šire područje Srbije i postavili smo opciju da ispitanici navedu kom regionu i pripadaju, kao i što različiti profili ljudi (penzioneri, studenti, zaposleni, nezaposleni). Samo istraživanje je zahtevalo da se da odgovor na svako pitanje kako bismo dobili što potpunije i preciznije podatke.

Što se tiče virusa korone i mera socijalne distance su, pored straha i posledica oboljenja od samog virusa, imali velikog uticaja i na mentalno zdravlje ljudi. Neki od najeminentnijih stručnjaka u oblasti mentalnog zdravlja su počeli sa sveobuhvatnim istraživanjem i rezultati su zabrinjavajući. Za vreme pandemije SARS-a pre desetak godina je zabeležen porast samoubistva od oko 60% dok se psiholozi boje da ovakve mere mogu dovesti i do većeg procenta nakon ove pandemije. Istraživanje koje je sprovedeno je takođe navelo neke od rizičnih grupa. Prvi su svakako oni koji već boluju od neke vrste mentalnog oboljenja, a nakon njih se nalaze mladi ljudi, penzioneri ali i medicinski radnici. Stručnjaci preporučuju svima da budu u komunikacijskom kontaktu sa što više ljudi i da konstantno sebi nalaze zadatke. Međutim, imamo i drugu stranu, ljudi su međusobno u kontaktu preko društvenih mreža a tu nalazimo konstante i razne varijacije na temu nastanka i mogućnosti ovog virusa što u velikoj meri unosi paniku i doprinosi širenju svakakvih teorija zavere.

Zbog situacije koja nas je zadesila i zbog koje smo bili primorani da ne izlazimo iz svojih domova i sprečenosti da fizički odlazimo na fakultet, odlučili smo se za istraživanje o samom virusu. Istraživanje je sprovedeno u periodu od 06. 04. 2020. do 18. 04. 2020. godine. Ispitanici su popunjavali online Google upitnik koji se sastojao od 25 pitanja zatvorenog, otvorenog i mešovitog tipa. Anketa je imala za cilj da ispita stavove građana o navedenoj temi i bila je potpuno anonimna. Ukupan broj popunjenih anketa iznosi 1.039, a slali su ih građani iz svih krajeva Srbije. Obrada dobijenih podataka je izvršena putem specijalizovanog programa za obradu podataka - SPSS (Statistical Package for the Social Sciences).

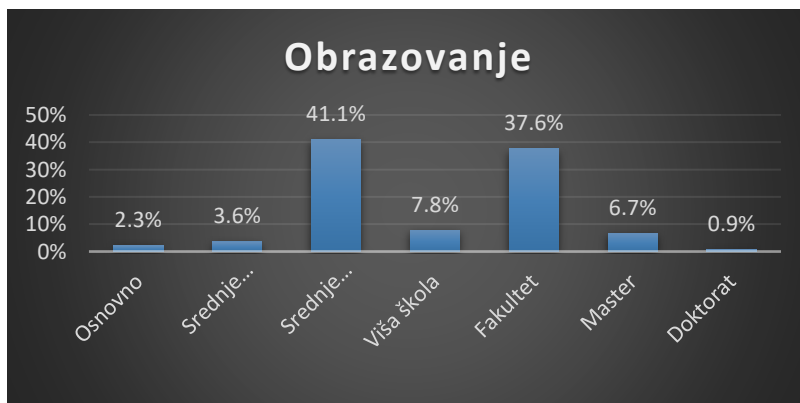
Rezultati istraživanja

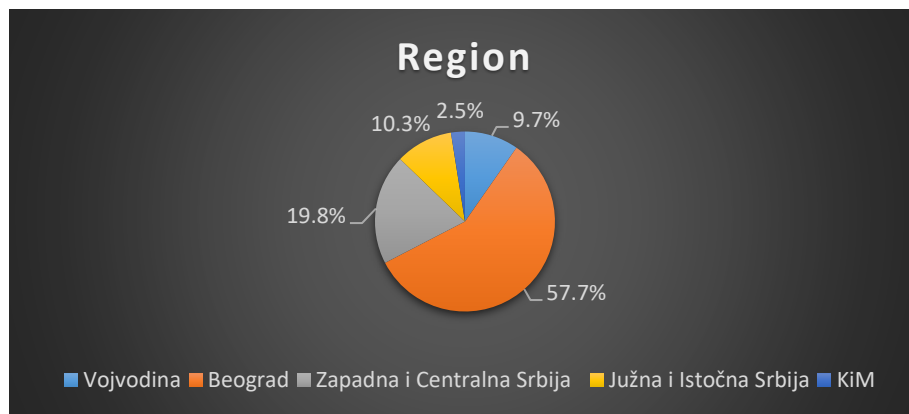
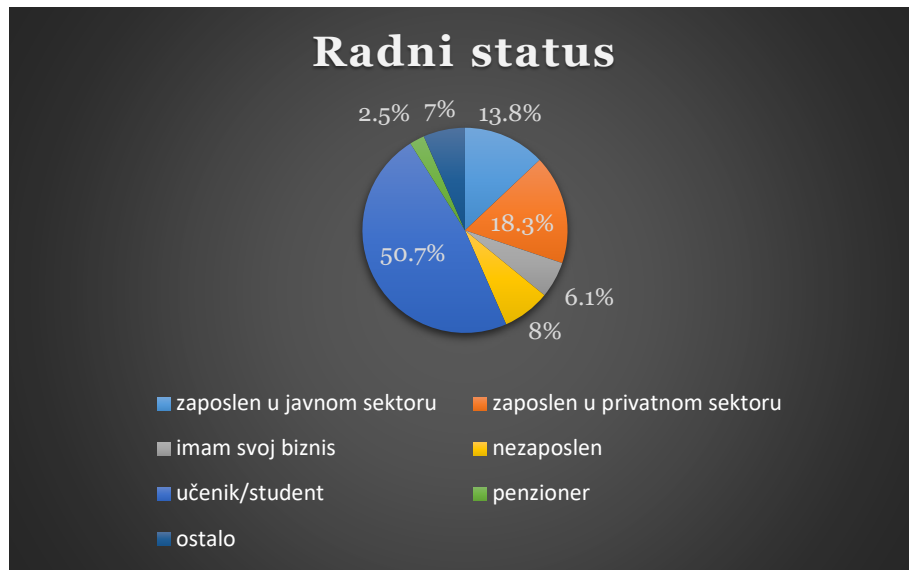
Od ukupnog broja ispitanika najveći procenat predstavljaju osobe ženskog pola i to 64,1%, a 35,9% čine muškarci. Starosna struktura ispitanika se kreće od 18 godina, do preko 65 godina. Najveći procenat ispitanika po starosnoj strukturi predstavljaju mladi od 18 do 29 godina – 67,56%. Godine smo klasifikovali u 4 grupe - 18-29, 30-45, 46-59, 60 i stariji. Ukupno četvrtinu građana čine grupe 30 – 45 godina i 46 - 59 godina, a najmanji procenat čine građani od 65 godina i više – 2,89%.

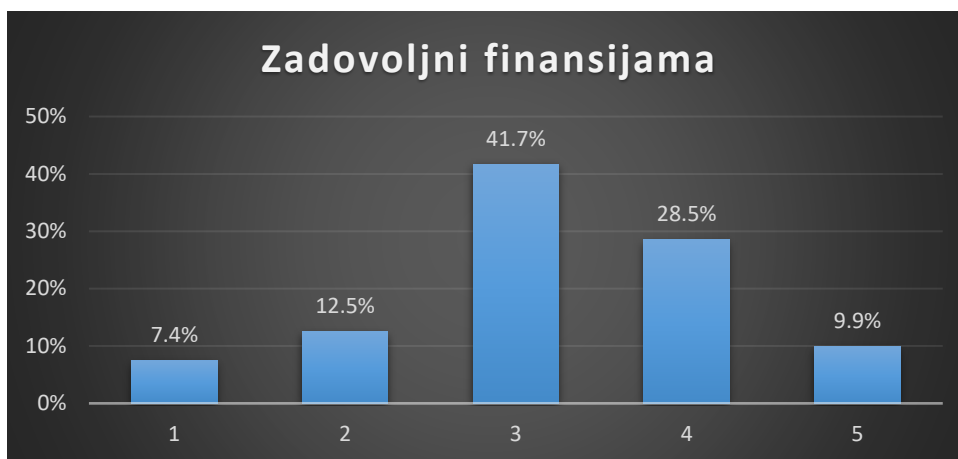
Ostala pitanja koji se odnose na opšte podatke o ispitanicima, a tu se misli na stepen njihove obrazovanosti najviše je onih koji su završili srednju četvorogodišnju školu – 41,1%. Za njima slede oni koji imaju završen fakultet – 37,6%, dok višu školu ima završeno 7,8% ispitanika. Najmanje ispitanika ima završen doktorat i master, kao i osnovno ili srednje trogodišnje škole.

Zatim smo imali i pitanje koje se tiče radnog statusa građana, gde je najviše ispitanika pripadalo grupi učenika ili studenata – 50,7%, zatim 18,3% radi u privatnom sektoru, dok je 13,8% zaposleno u javnom sektoru. Što se tiče mesta gde građani žive, najveći procenat ispitanika smo imali iz Beograda – 57,7%, dok 19,8% živi u Zapadnoj i Centralnoj Srbiji. Ostatak ispitanika živi u Južnoj i Istočnoj Srbiji, Vojvodini, a najmanji procenat – 2,5% živi na Kosovu i Metohiji.

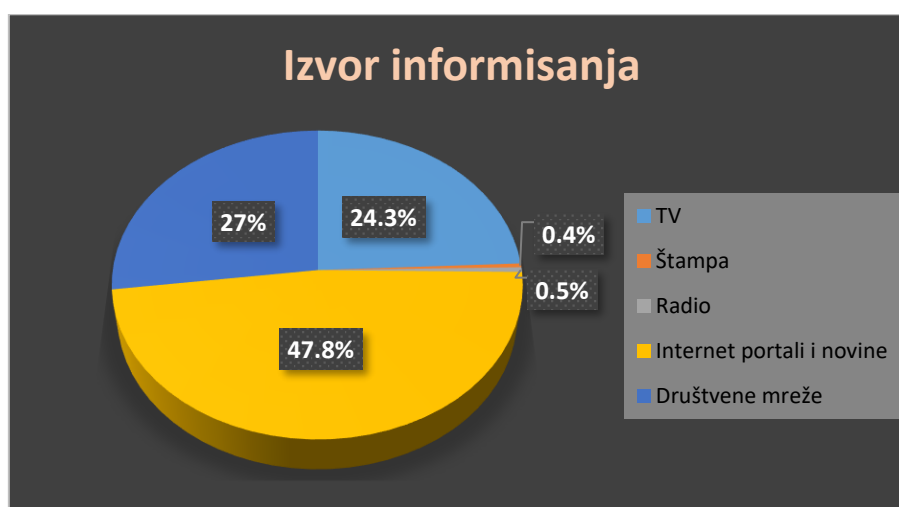

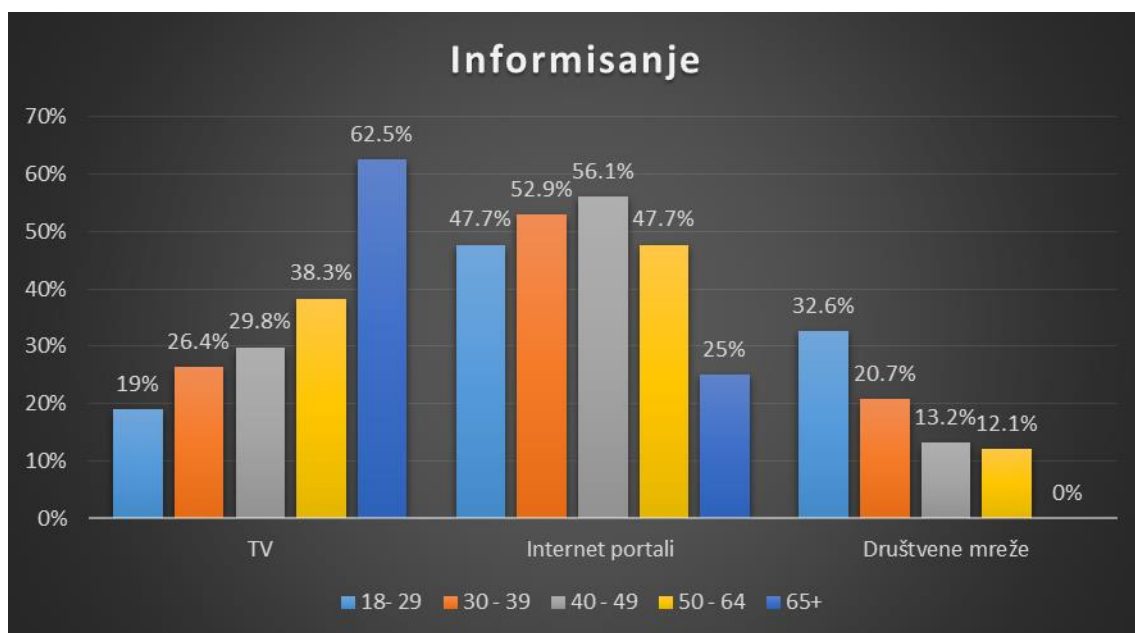
Pitanje „Kako ste zadovoljni svojom finansijskom situacijom?“ trebalo je oceniti od 1 do 5, rezultiralo je time da je **manje od polovine, tačnije 41,7%, dalo prosečnu ocenu 3, što je ujedino i najveći procenat građana u okviru pitanja.** Drugi najveći broj ispitanika, 28,5%, ocenilo je da je uglavnom zadovoljno finansijskom situacijom. Dok je **najmanji broj ispitanika 7,4% ocenilo da nisu uopšte zadovoljni.** Suprotno tome, najvišu ocenu ili u potpunosti zadovoljni svojom finansijskom situacijom, dalo je 9,9% ispitanika i ocenu 2, ili uglavnom nezadovoljni, dalo je 12,5% ispitanika. Ovo nam ukazuje da je više ljudi koji su prosečno zadovoljni svojim finansijama, što je svakako jedan pozitivan rezultat.

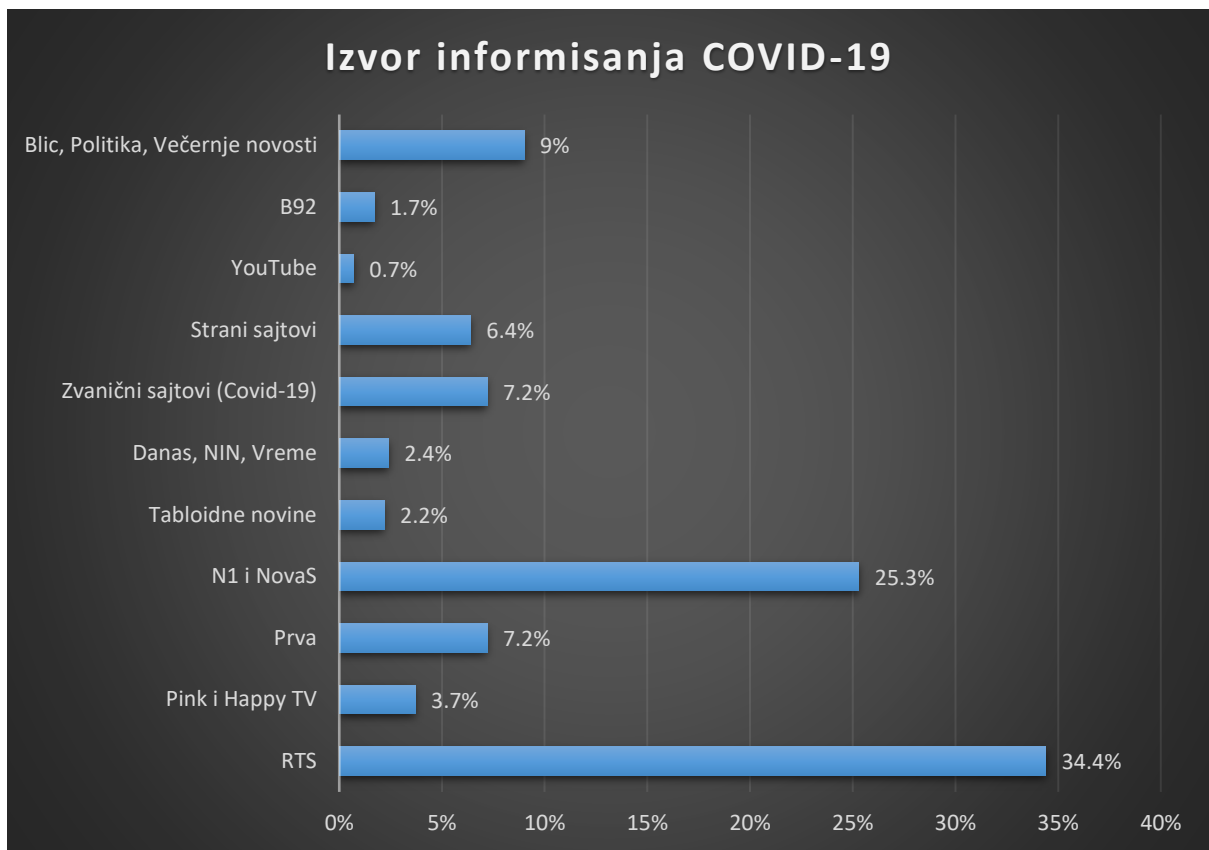
U sklopu sprovedenog istraživanja želeli smo da se posvetimo i aspektu informisanja građana i njihovom odnosu prema medijima koji je pored svoje redovne važnosti dobio povećan značaj u danima krize izazvane virusom COVID-19 i tokom trajanja vanrednog stanja. Stoga je pitanje glasilo – Koji je Vaš glavni izvor informisanja? Nešto manje od polovine ispitanika, tačnije **47,8% njih istaklo je internet portale i novine kao svoj primarni izvor informacija**. Odgovori građana su pokazali da su štampa i radio kao najstariji masovni mediji na zanemarljivo niskom nivou. Naime, samo za **manje od 1% ispitanika su radio i štampa glavni medijum informisanja**. Respektabilno mesto u procesu informisanja zauzimaju društvene mreže. Više od ¼ ispitanika stavilo je društvene mreže na prvo mesto, odnosno njih 27%. Nešto manji broj učesnika istraživanja je kao svoj odgovor naveo televiziju - 24,3%. Prikupljeni odgovori su pokazali dominaciju elektronskih medija i oblika informisanja. Skoro ¾ ispitanika koristi internet kao posrednika u procesu informisanja. S druge strane, na osnovu prikupljenih podataka tradicionalni masovni mediji – štampa, radio i televizija zajedno igraju najvažniju ulogu u informisanju nešto više od četvrtine ispitanika; pritom je učešće radija i štampe zanemarljivo naspram televizije čija negdašnja dominacija deluje ozbiljno poljuljana širenjem interneta i elektronskim opismenjavanjem stanovništva. Ipak, kontradiktorno deluje to što su u odgovorima na neka druga pitanja u vezi sa informisanjem ispitanici većinski kao svoje odgovore navodili upravo televizijske stanice.

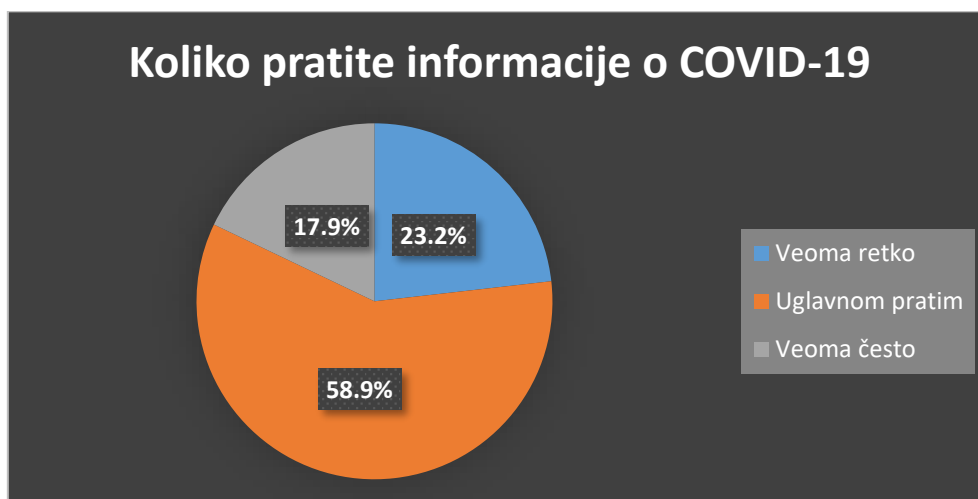
Na osnovu starosne grupe istraživali smo koliko se razlikuju mišljenja mladih ljudi, koliko starijih a koliko kod penzionera i došli smo do raznih zaključaka. Pre svega način informisanja je u **potpunosti drugačiji kod starijih sugrađana u odnosu na mlade**. Grupa ispitanika **18-29 godina najviše se informiše putem društvenih mreža - 32.6%**, dok se **stariji ljudi, čak preko 50%, informiše putem internet portala i novina**, ali **najstariji građani preko 65 godina koriste staru metodu informisanja putem TV - 62.5%**, dok nešto manji broj - 25% koristi i internet portale. Grupa kojoj pripadaju penzioneri uopšte ne koriste društvene mreže što je u potpunosti suprotno mladim ljudima od 18 do 29 godina.

Pitanje otvorenog tipa glasilo je – Koji je Vaš glavni izvor informisanja o virusu korona? Najveći procenat građana **Republike Srbije (34.4%) njih je kao izvor informisanja o COVID-19 naveo javni servis RTS**, televiziju sa nacionalnom frekvencijom. Rezultati istraživanja doveli su do interesantnog zaključka – **svaki četvrti ispitanik se informiše o virusu korona putem televizije N1 i portala NovaS**, koji se emituju putem kablovskih operatera, umesto televizija sa nacionalnom frekvencijom: Prva (7.2%), Pink i Happy TV (3.7%), B92 (1.7%)

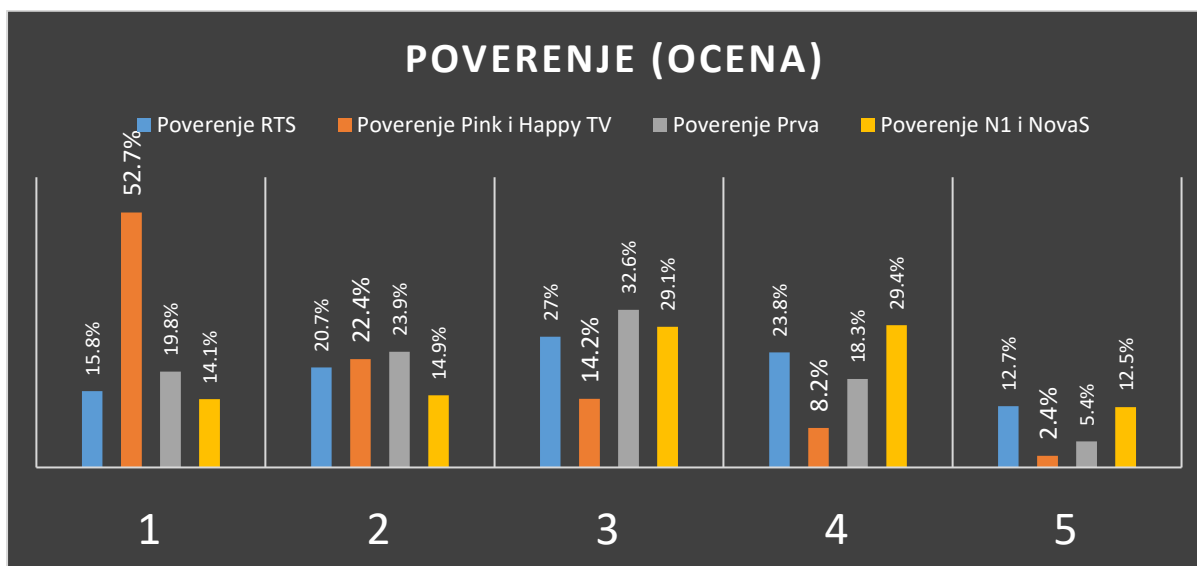
Na pitanje: „Koliko pratite informacije o COVID-19 ?“ **najveći broj ispitanika, više od ½, je odgovorilo je da „uglavnom prati“ i njihov procenat iznosi 58,9%**, dok je 17,9% ispitanika dalo odgovor da veoma često prati informacije o COVIDU-19. Ostalih 23,2% ispitanika reklo je da veoma retko prati informacije o virusu. Iz dobijenih rezultata izvodi se zaključak da je velika većina građana informisana o situaciji vezanoj za virus.

Tako brza pojava, nama nepoznatog, virusa izazvala je stah i paniku u društvu, kao i strepnju da li će se i ko zaraziti. Kulminacija straha i skepticizma postaje ozbiljnija proglašenjem svetske pandemije. Jedino što imamo pri ruci je da sledimo pravila i sa strepnjom pratimo najnovije vesti o ovom događaju. Ali da li je svaka informacija tačna? Tako da smo pitali naše građane, da ocene od 1 do 5 u kojoj meri veruju navedenim televizijama. U anketi smo kao ponudene stavili: RTS, Pink i Happy TV, Prva, N1 i NovaS.

Na osnovu podataka koje smo dobili možemo uočiti da **najveći procenat građana u potpunosti ne veruje televiziji Pink i Happy, dok najveći procenat građana u potpunosti veruje RTS-u – 12,7%, a nešto manji procenat u potpunosti veruje N1 i Nova S 12,5%**. Sa druge strane veliki broj građana uopšte ne veruje televizijama. Najmanji procenat ljudi – 14,1% u potpunosti ne veruje N1 i Nova S televizijama, dok nešto veći procenat 15,8% u potpunosti ne veruje RTS-u i 19,8% televiziji Prva.

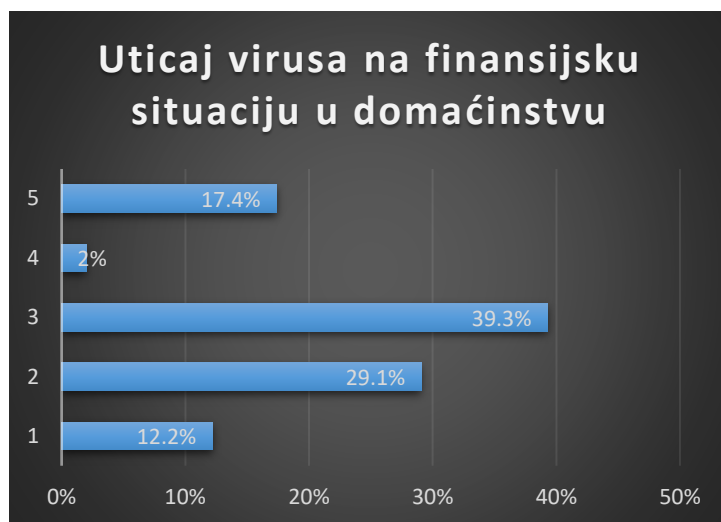
Što se tiče građana koji su ocenili da uglavnom veruju televizijama možemo da vidimo i na grafiku da su oni najviše glasili za TV Prva - 23,9%. Nakon toga dolazi Pink i Happy TV sa manjom razlikom (22,4%). RTS takođe je blizu sa 20,7%. I na kraju vidimo da je samo 14,9% građana glasalo za N1 i NovaS. Vrlo su marginalne razlike u ovim procentima. Naravno na ovo pitanje građani su davali i neutralne odgovore. Najveći procenat je neutralno glasalo po pitanju poverenja Prvoj, zatim N1 i Nova S, potom RTS i na kraju Pink i Happy. **Najveći procenat građana uglavnom veruje N1 i Nova S, zatim RTS- u, potom prvoj i na kraju Pink i Happy televiziji.**

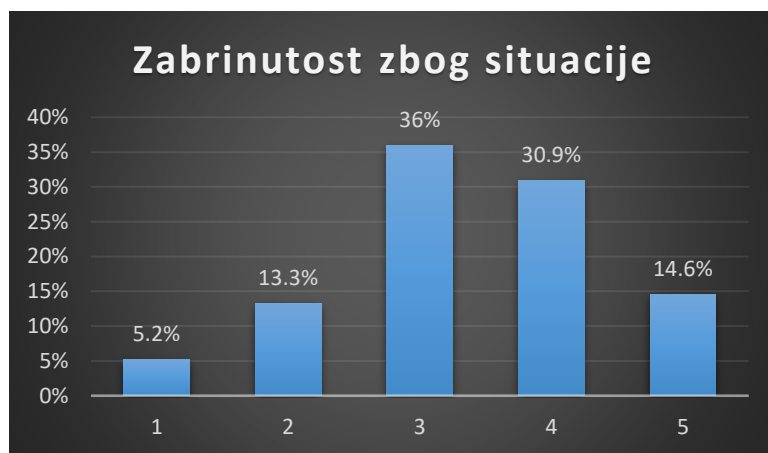
Ono što možemo zaključiti i iz prethodnog pitanja koje smo postavili građanima a koje se tiče koje programe i portale prate je da **najveći procenat ispitanika - 34,4% prati RTS i 25,3% prati program N1 i Nova S, a opet manji procenat im u potpunosti veruje.**

Kada je reč o pitanju uticaja virusa na finansijsku situaciju u domaćinstvu, anketirani građani su se izjasnili na sledeći način. Naime, od ukupnog broja ispitanika, **najveći procenat - 39,3%, ocenilo je da virus neće uticati ni loše ni dobro na finansijske**, a 17,4% se izjasnilo da to ne mogu da procene. Sa druge strane, da će uticaj biti uglavnom loš smatra 29,1% građana, a veoma loš 12,2%, dok **samo 2% procenjuju veoma dobar uticaj.** Na osnovu

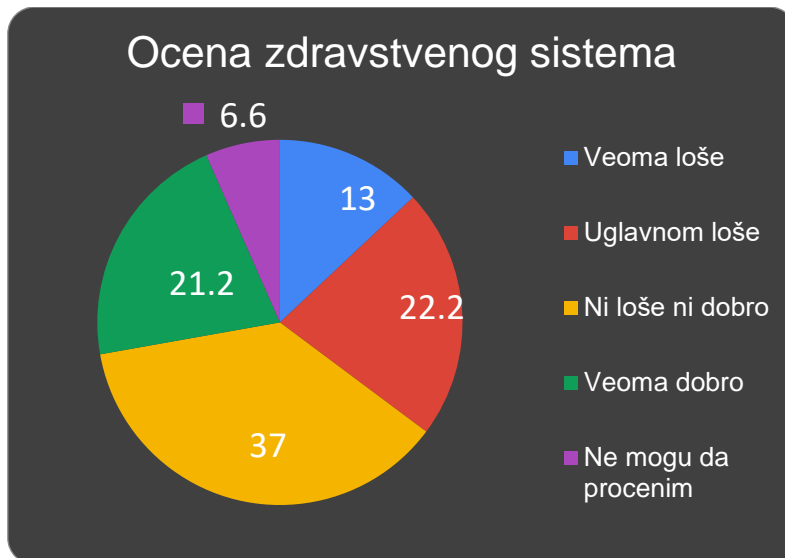
iznetih podataka, većina uglavnom procenjuje da će pandemija imati **neutralan uticaj po finansije, što korespondira sa činjenicom da većina smatra da je uglavnom zadovoljna svojim finansijama.**

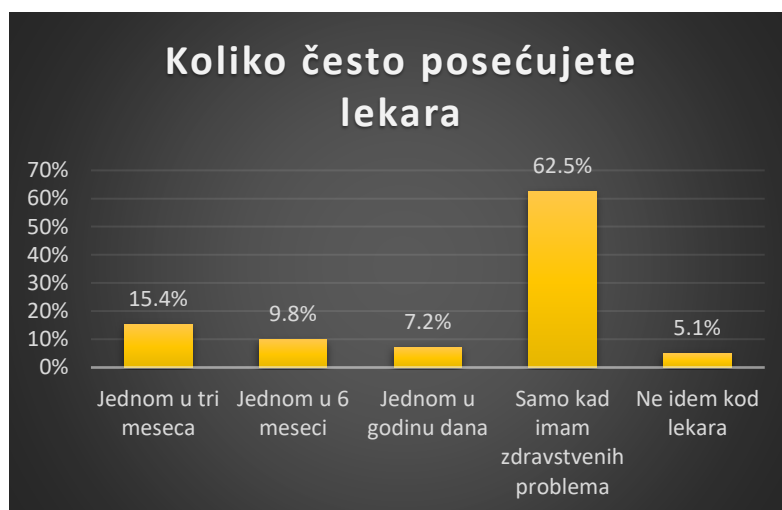
Na pitanje "koliko ste zabrinuti zbog pandemije virusa korona" **najveći procenat građana Republike Srbije koji su učestvovali u istraživanju ima neutralan stav, čak 36% njih.** Nešto manji procenat ispitanika je uglavnom zabrinut (30%), dok je procenat onih koji nisu uopšte zabrinuti povodom virusa mali, svega 5,4%. Sa druge strane, **zanimljivo je da se 14,6% ispitanika oseća u potpunosti zabrinuto zbog pandemije.**

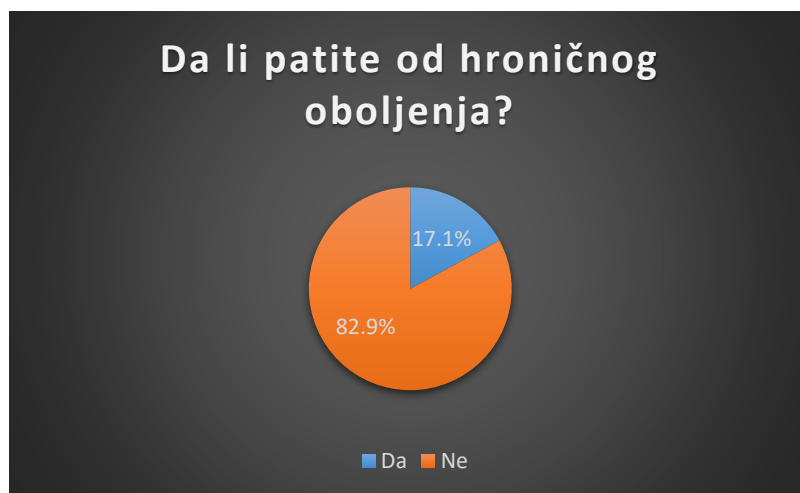
Kada je u pitanju ocena zdravstvenog sistema građani su odgovorili da naš zdravstveni sistem u najvećoj meri nije ni dobar ni loš – 37%, dok su vrlo slični procenti između dve krajnosti, a to je uglavnom loše – 22,2% i veoma dobro – 21,1%, a najmanji procenat smatra da je zdravstveni sistem veoma loš. Samo 6,6% ispitanika nema stav po tom pitanju.

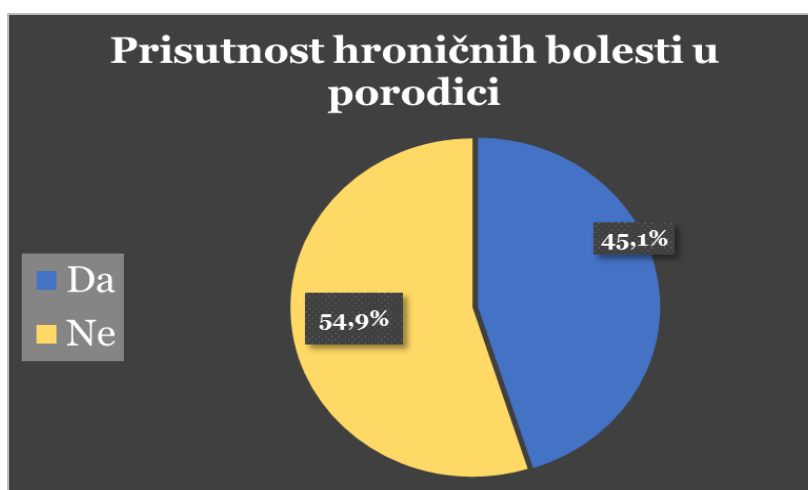
Na pitanje koliko često posećuju lekara, ispitanici su odgovorili na sledeći način. **Najveći broj ispitanika tačnije 62,5% ide kod lekara samo kada ima neki zdravstveni problem**, 15,4% jednom u tri meseca posećuje lekara, 9,8% jednom u šest meseci, 7,2% građana jednom u godinu dana, a **čak 5,1% anketiranih građana ni ne ide kod lekara**. Ono što možemo da zaključimo na osnovu ovih podataka je da **građani uglavnom idu kod lekara samo kada imaju tegobe i kada moraju**, a manji broj građana ide i preventivno kod lekara, što nije baš ohrabrujuće s obzirom na situaciju tokom pandemije. **Građani u velikoj meri zaobilaze preventivne kontrole** koje se preporučuju radi očuvanja zdravlja.

Jedno od pitanja bilo je i „Da li patite od nekog hroničnog oboljenja?“ S obzirom da su hronični respiratorni bolesnici, dijabetičari, astmatičari, srčani i nefroložni bolesnici spadali pod rizičnu grupu ljudi koji najpre mogu da se zaraze virusom COVID - 19, ovo je bilo jedno od značajnijih pitanja. Od ukupnih ispitanika, 17,1% građana Republike Srbije pati od nekog hroničnog oboljenja, dok **82,9% ispitanih nema dodira sa hroničnim bolestima**. Ali možemo uzeti u obzir da je **najveći broj ispitanika pripadalo mladoj populaciji od 18 do 29 godina**, što smanjuje šansu da imaju hroničnu bolest.

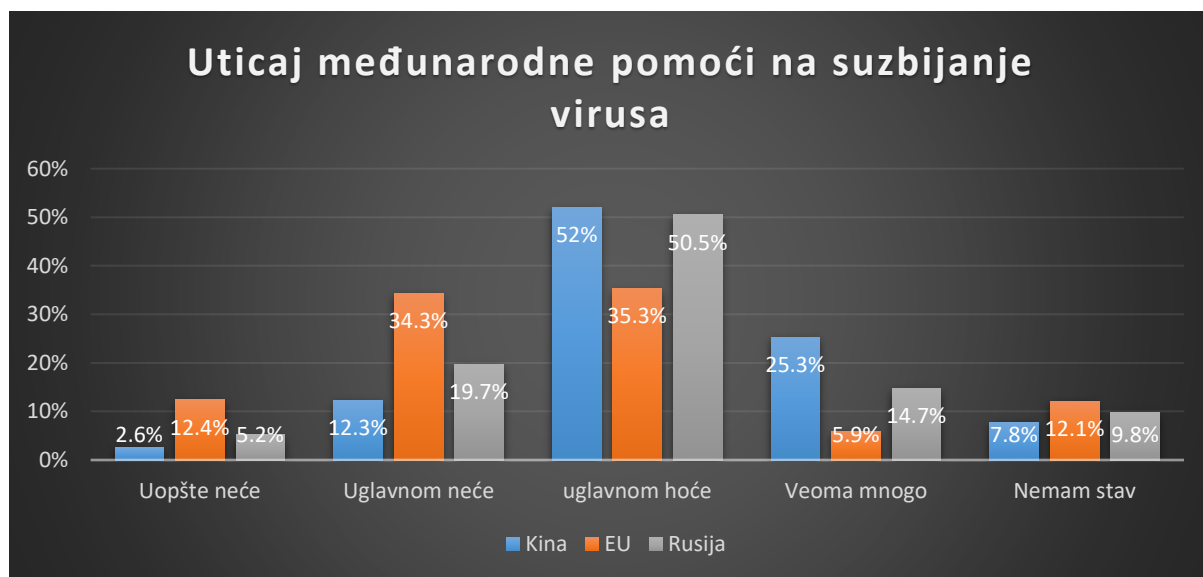

Na pitanje da li su hronične bolesti u njihovoj porodici prisutne, 54,9% ispitanika je odgovorilo negativno, dok je 45,1% njih odgovorilo potvrdno odnosno da je neko od njihovih ukućana hronični bolesnik.

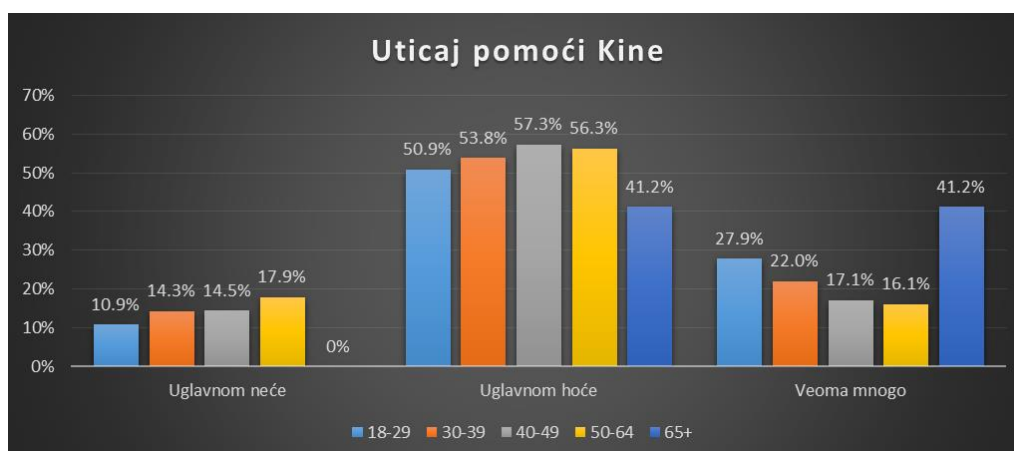

Nakon uvođenja vandrednog stanja u Republici Srbiji, sve oči su osim u vlast bile uprte u zdravstveni sistem, stručnost kadra i opremljenost zdravstvenih ustanova. Kako je Srbija po mišljenjima mnogih mesto stalnih previranja stranih sila tj. pokušaja geopolitičke dominacije nad Balkanom, to je i ovaj put bio slučaj. Navedene zemlje, tj. politički subjekti, Rusija, Kina, i EU, bili su predmet istraživanja odnosno poverenje građana u efikasnost njihove pomoći. Tako dolazimo do podataka da **Evropska Unija izbija na prvo mesto kada se radi o nepoverenju građana** što pokazuju podaci da 12,4% ispitanika veruje da pomoć neće uopšte pomoći, a 34,3% da uglavnom neće pomoći. Takođe, nepoverenje se vidi i u tome da **mali broj ispitanika 5,9%, veruje da će pomoć EU veoma mnogo uticati na suzbijanje virusa**. Vidimo i da kod EU ima najviše i neizjašnjenih građana odnosno 12,1%. Nasuprot EU, su Kina i Rusija. Kina kao zemlja u kojoj je virus izbio i koja se prva izborila sa istim, najbolje se kotira prema našim istraživanjima. Ako pogledamo redom, videćemo da su u svakom odeljku, **podaci koji pokazuju poverenje u Kinu pozitivni. Samo 2,6% ispitanika veruje da pomoć iz Kine**

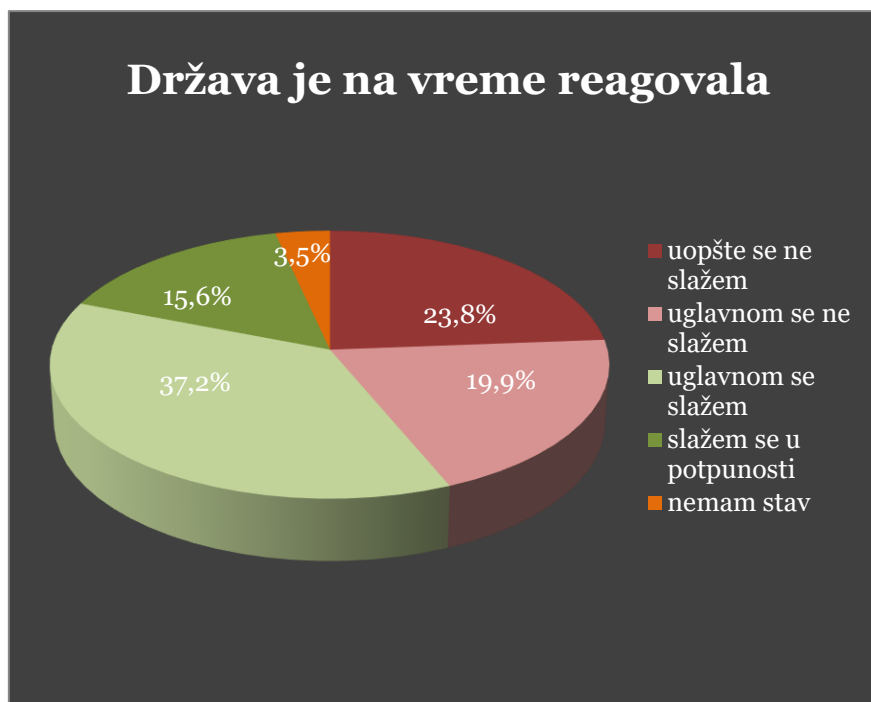
neće uopšte pomoći, a 52% veruje da uglavnom hoće kao i velikih 25,3% da će veoma mnogo pomoći nasuprot tek 5,9% kada se radi o pomoći EU. Na kraju je Rusija koja je po poverenju građana druga. Naime 50,5% veruje da će pomoć iz Rusije uglavnom pomoći a da će veoma mnogo pomoći veruje 14,7% ispitanika. Zanimljivo je da približno 20% ispitanika veruje da pomoć iz Rusije uglavnom neće pomoći kao i da ima približno 10% ispitanika koji nemaju stav, što nas dovodi do zaključka da je **Rusija po poverenju tj. nepoverenju građana između Kine, kojoj se najviše veruje, i EU koja je na nezavidnom poslednjem mestu po poverenju građana u efikasnost njene pomoći**

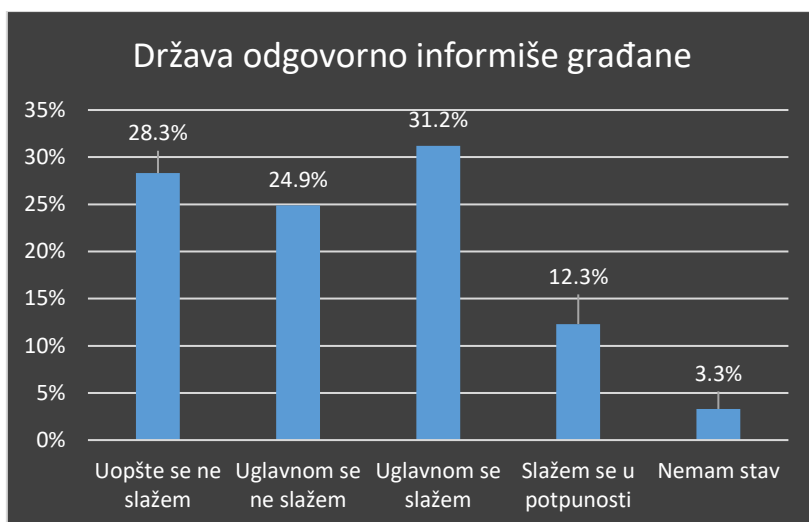
Međutim kako građani posmatraju pomoć Kine prema starasnoj strukturi? Na sledećem grafikonu možemo uvideti međugeneracijsko slaganje po pitanju pomoći koja pristiže iz Kine, preko polovine ispitanika koji pripadaju uzrastu od **18 do 64 godina smatraju da će pomoć pristigla iz Kine uglavnom pomoći Srbiji**, međutim penzioneri (stariji od 65 godina) su složni po ovom pitanju i **preko 80% njih smatra da intervencija iz Kine pomaže, a od tog procenta preko 40% njih je ubeđeno da će veoma mnogo pomoći intervencija iz Kine.**

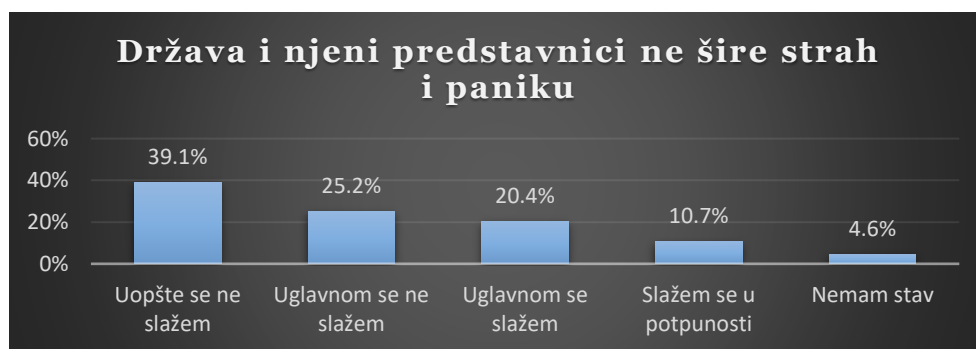
Što se tiče pitanja o reagovanju države na vreme na pandemiju, najveći broj građana - **37,2% slaže se da je Republika Srbija odreagovala na vreme**, uzevši neophodne mere zaštite od virusa, a 15,6% građana bi se sa tim složilo u potpunosti. Sa druge strane čak 23,8% ispitanika uopšte se ne slaže s tim i smatra da država nije reagovala na vreme, dok se 19,9% građana uglavnom ne slaže oko toga da je Srbija uvela na vreme vanredno stanje i druge neophodne mere zaštite i prevencije. Preostali broj ispitanika - 3,5% istaklo je da nema stav o reagovanju Republike Srbije na pandemiju. Zaključak do kojeg smo došli na osnovu ovih podataka je taj da su građani Srbije **uglavnom zadovoljni reagovanjem i ažurnosti države povodom stanja pandemije**, kao i uvođenjem mera zaštite, prevencije i suzbijanja COVID-19 virusa. Međutim, zaključujemo i to da postoji **veliki procenat ispitanika koji nisu zadovoljni brzinom reagovanja države**.

Nakon zvanične potvrde prvog slučaja COVID-19 i uvođenja vanrednog stanja u Srbiji, započelo je svakodnevno informisanje građana o stanju u zemlji putem konferencija kriznog štaba i web portala. S tim u vezi, zanimao nas je stav naših građana po pitanju toga da li ih država odgovorno i redovno informiše. **Najveći broj ispitanika, tačnije njih 31,2%, smatra da država uglavnom odgovorno obavlja ovaj zadatak**, dok se svega 12,3% ispitanika u potpunosti slaže sa tim. Međutim, zaključak koji se može izvući iz dobijenih podataka govori da je **stav građana po ovom pitanju pretežno negativan, jer se više od polovine ispitanika u manjoj ili većoj meri ne slaže sa datom tvrdnjom**.

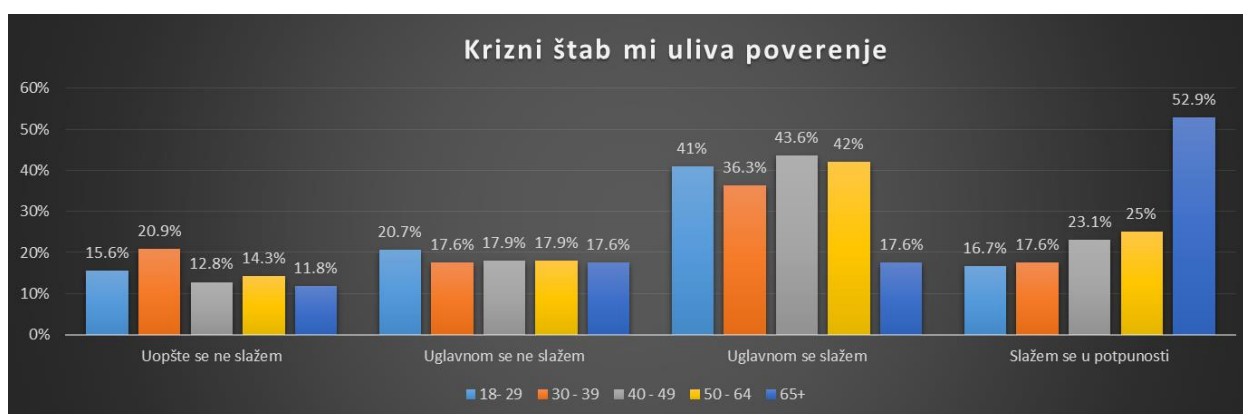
Sprovedeno istraživanje osvrnulo se i na pitanje kakav utisak na građane ostavlja obraćanje državnih funkcionera povodom epidemije COVID-19. Najveći broj ispitanika, **tačnije 39,1% njih, uopšte se ne slaže sa iznetom tvrdnjom da država i njeni predstavnici ne šire strah i paniku, dok se 25,2% ispitanika sa ovom tvrdnjom uglavnom ne slaže.** Sa druge strane, suprotan stav zastupa znatno manji broj ispitanika – skoro jedna trećina, koji na obraćanje državnih predstavnika gledaju delimično ili u potpunosti pozitivno. O postavljenom pitanju stav nema 4,6% ispitanika. Povlačenjem paralele sa prethodnim pitanjem, može se pronaći jedno od mogućih objašnjenja **pretežno negativnog stava ispitanika o informisanju javnosti od strane države, kao i njihovog mišljenja da je država u tom aspektu neodgovorna.**

Na tvrdnju da krizni štab uliva poverenje, ispitanici su mogli da odgovore birajući četiri gradacione opcije, od „Uopšte se ne slažem“, do „Slažem se u potpunosti“, zajedno sa opcijom „Nemam stav“. Da krizni štab ne uliva u potpunosti poverenje možemo da zaključimo iz podatka da je tu opciju izabralo svega 19,3% ispitanika. Ipak, **ukupni utisci o radu ovog tela su pozitivni, jer je gotovo 60% ispitanika u nekoj meri saglasno sa iznesenom tvrdnjom.** Od ispitanika koji imaju stav o ovoj tvrdnji, **najmanje njih se izjasnilo da im krizni štab uopšte ne uliva poverenje.**

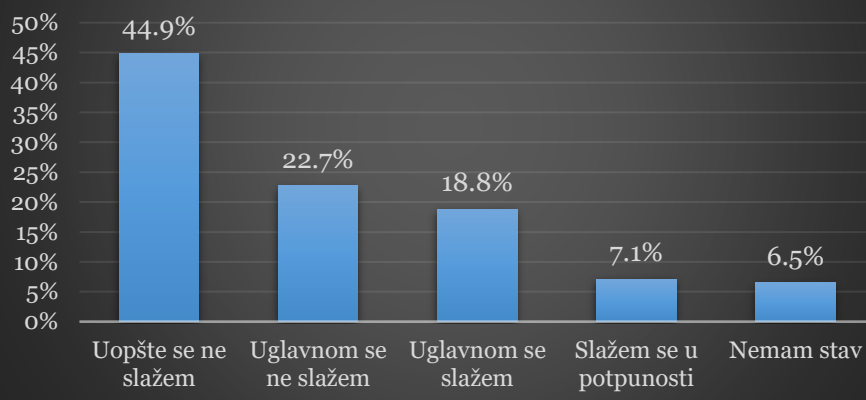

Prema starosnoj strukturi, odgovori na pitanja su veoma slični. Građani u većem broju procenta veruju kriznom štabu sastavljenom od lekara. Međutim, ono što je interesantno što u velikoj meri, čak **preko polovine penzionera veruje stručnjacima, dok grupe ispitanika između 18 i 64 godine uglavnom veruju, ali taj procenat ne premašuje 45%** ispitanika kao što je slučaj kod penzionera. Tu možemo videti određenu dozu generacijskog slaganja.

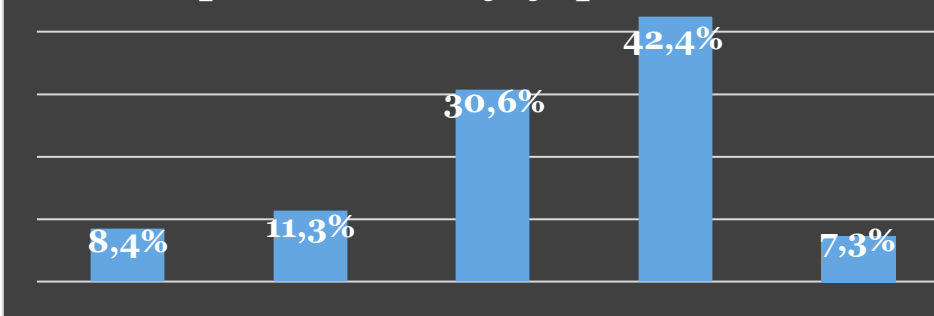
Što se tiče pitanja da li političari koji donose važne odluke oko pandemije ulivaju građanima poverenje, **najveći broj ispitanika odgovorio je negativno, čak 44,9% uopšte se ne slaže**, dok se 22,7% uglavnom ne slaže. Sa druge strane 18,8% naših građana uglavnom se slaže, veoma mali broj ljudi slaže se u potpunosti. Preostali broj ispitanika (6,5%) nema stav o datom pitanju poverenja. Zaključak do kojeg smo došli prema dobijenim podacima je taj da građani Republike Srbije **uglavnom nemaju poverenja u odluke koje donose političari** u toku pandemije virusa korona. Ono što je zanimljivo što naši građani **više veruju struci nego političarima**, jer 44,9% ispitanika ne veruje političarima, a isto tako 39,5% ispitanika veruje kriznom štabu sastavljenom od lekara.

Političari koji donose važne odluke oko pandemije mi ulivaju poverenje

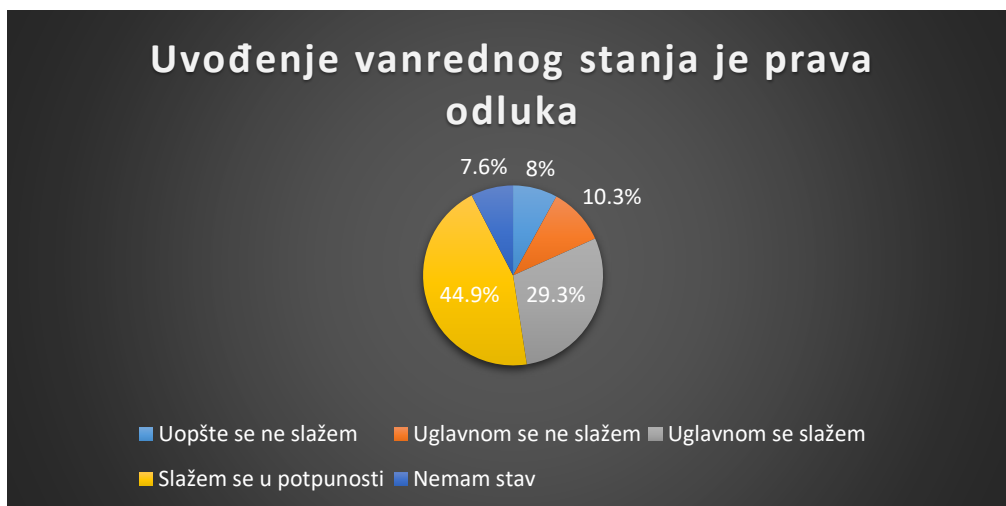

Na pitanje da li je ograničavanje slobode kretanja neophodno i da li građani podržavaju ovu meru dobili smo podatke da se ispitanici u **najvećoj meri slažu u potpunosti sa ovom merom - 42,4%**. Malo manji broj ispitanika je rekao da se uglavnom slaže - 30,6%. Sa druge strane 11,3% uglavnom se ne slaže i **8,4% uopšte se ne slaže da je ograničavanje slobode neophodna mera**. Najmanji broj građana - 7,3% se izjasnio da nema nikakav stav po pitanju slobode kretanja tokom pandemije virusa. Zaključak do kojeg smo došli putem podataka koje smo dobili od građana Republike Srbije je taj da se oni u **najvećem broju u potpunosti ili uglavnom slažu da je potrebno ograničiti slobodu kretanja tokom pandemije virusa korona**.

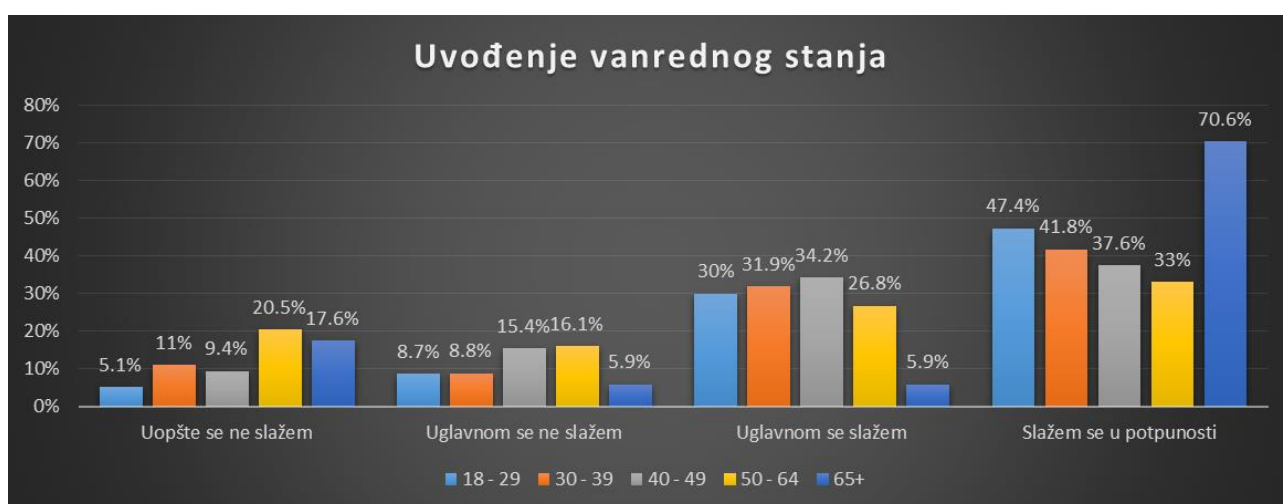
Ograničavanje slobode kretanja je neophodna mera i ja je podržavam

Na pitanje da izjasne svoj stav o uvođenju vanrednog stanja, gotovo **tri četvrtine ispitanih podržava tu odluku, od čega veći deo – 44,9% se u potpunosti slaže sa odlukom**, a 29,3% se je uglavnom podržava. Protiv uvođenja vanrednog stanja bilo je ispod petine ispitanika, od kojih 10,3% u manjoj meri. Konačno, 7,6% glasača nije se izjasnilo o ovoj meri.

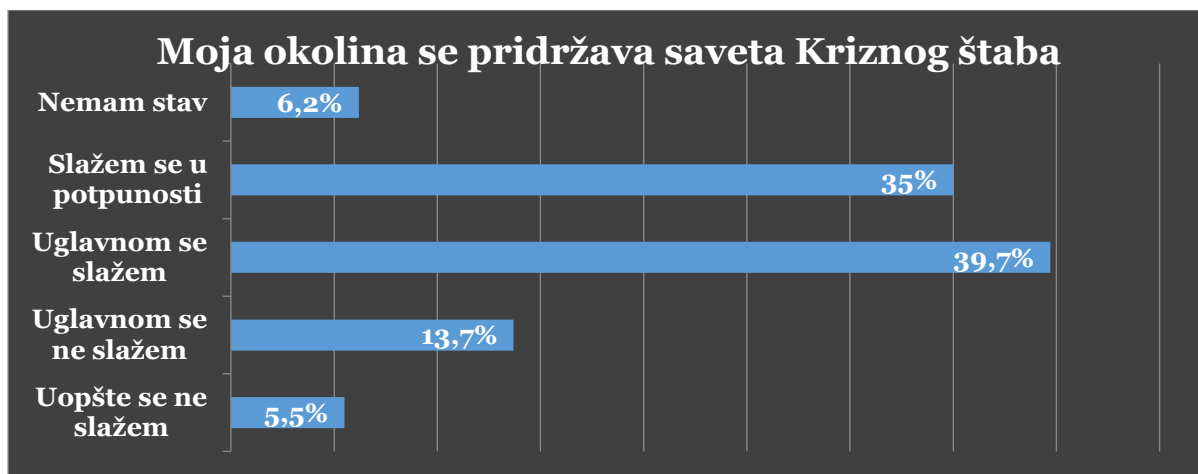

Kada smo istraživali odnos ispitanika prema odluci o uvođenju vanrednog stanja zanimalo nas je da li postoje generacijska slaganja po tom pitanju. Rezultati koje smo dobili nam ukazuju da se isitanici slažu sa ovim vidom državne intervencije. Pre svega **iznenadujuće je što je preko 70% penzionera dalo odgovor da se u potpunosti slažu sa tom odlikom**, iako su znali da će nakon uvođenja vanrednog stanja biti dug period u izolaciji i da neće moći da izlaze iz svojih domova. Ali ima isto tako, mada zanemarljiv procenat, penzionera koji se uopšte ne slaže sa tom odlukom. Ispitanici uzrasta od **18 do 64 godina se takođe u potpunosti slažu, međutim taj procenat je znatno manji u odnosu na penzionere**, tačnije manje od polovine ispitanika se u potpunosti slaže sa donošenjem odluke o uvođenju vanrednog stanja.

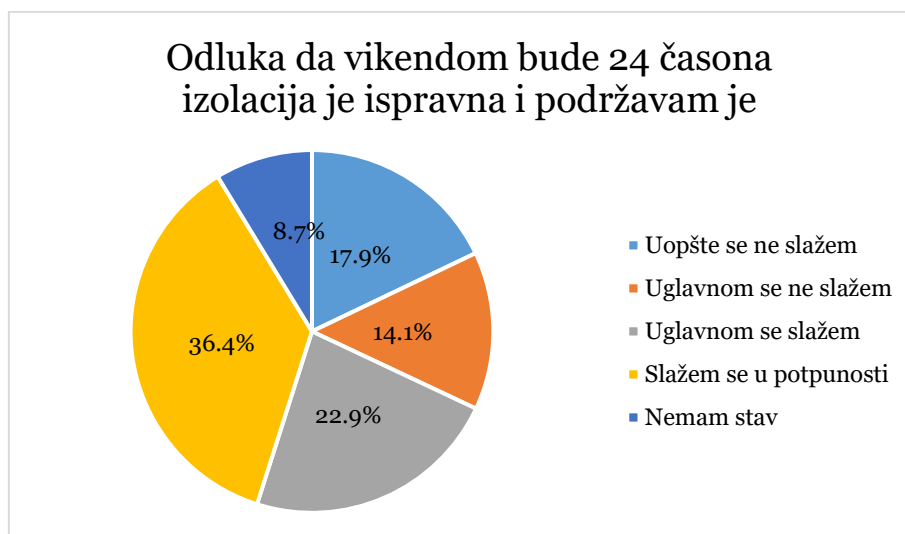

U vezi pridržavanja saveta Kriznog štaba od strane njihove okoline, **veliki broj ispitanika se izjasnila potvrdno - 74,7%**, od čega se nešto veći deo uglavnom slaže sa tvrdnjom - 39,7%. Tek oko petine izjašnjenih se u manjoj ili većoj meri ne slaže sa tvrdnjom, s tim što

se u potpunosti sa tvrdnjom ne slaže najmanje ispitanika, 5,5% manje i od neizjašnjenih kojih je ovom prilikom 6,2%.

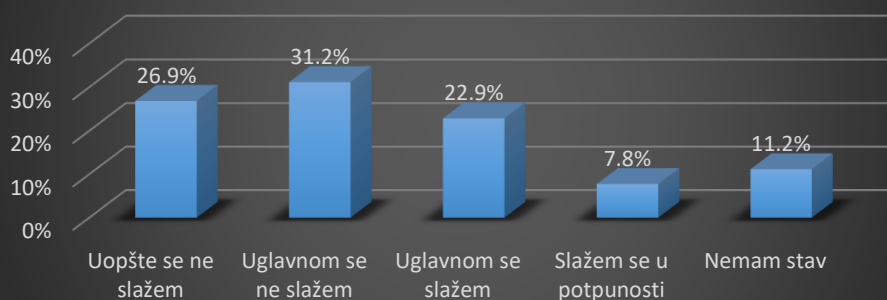

Što se tiče tvrdnje da je odluka da vikendom bude sprovedena 24-časovna izolacija ispravna, **više od polovine ispitanika se u nekoj meri sa njom slaže**. Najveći broj ispitanika, 36,4% se u potpunosti slaže sa tvrdnjom, dok se 22,9% uglavnom slaže sa njom. Preko 30% ispitanika se u većoj ili manjoj meri ne slaže sa odlukom 24-časovne izolacije vikendom.

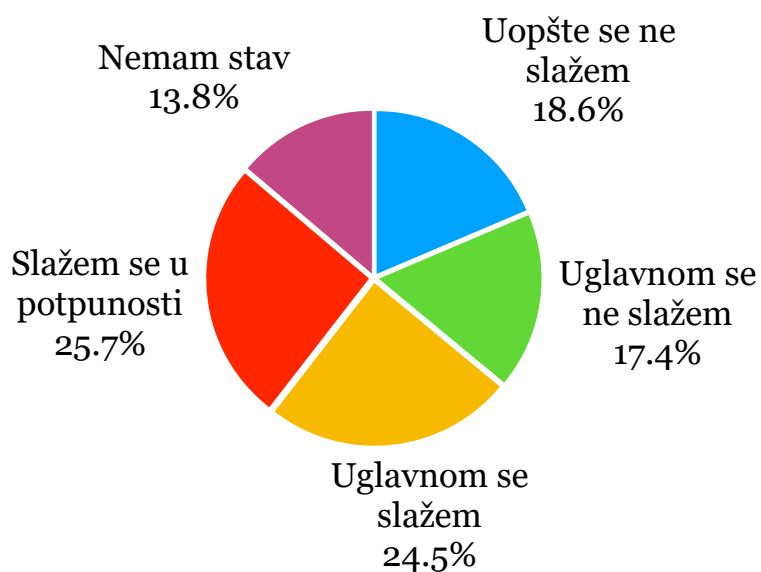
Najveći broj ispitanika ne smatra da su lekari i bolnice dobro opremljeni. Preovlađuje delimično **neslaganje sa iznesenom tvrdnjom sa 31,2% ispitanika**, dok se tek nešto manje u potpunosti ne slaže – njih 26,9%. Najmanji broj ispitanika misli da su lekari i bolnice u potpunosti dobro opremljeni, svega njih dvoje na svakih dvadeset pet ispitanika. Isto tako 37% ispitanika smatra da zdravstveni sistem u Srbiji nije ni dobar ni loš, ali se uglavnom slažu da bolnice nisu dobro opremljene.

Lekari i bolnice su dobro opremljeni

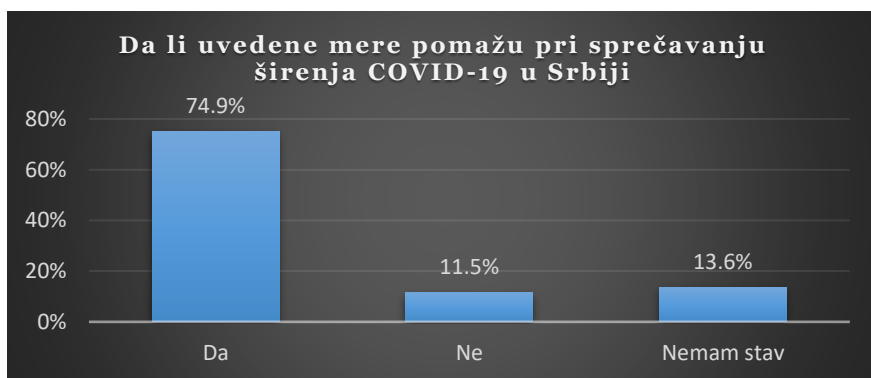

Od svih ispitanika, polovina u nekoj meri smatra da je ispravno što je država dopustila svojim građanima da se vrate iz inostranstva. Njih 18,6% se sa ovom odlukom države u potpunosti ne slaže, dok se 17,4% ispitanika sa njom uglavnom ne slaže.

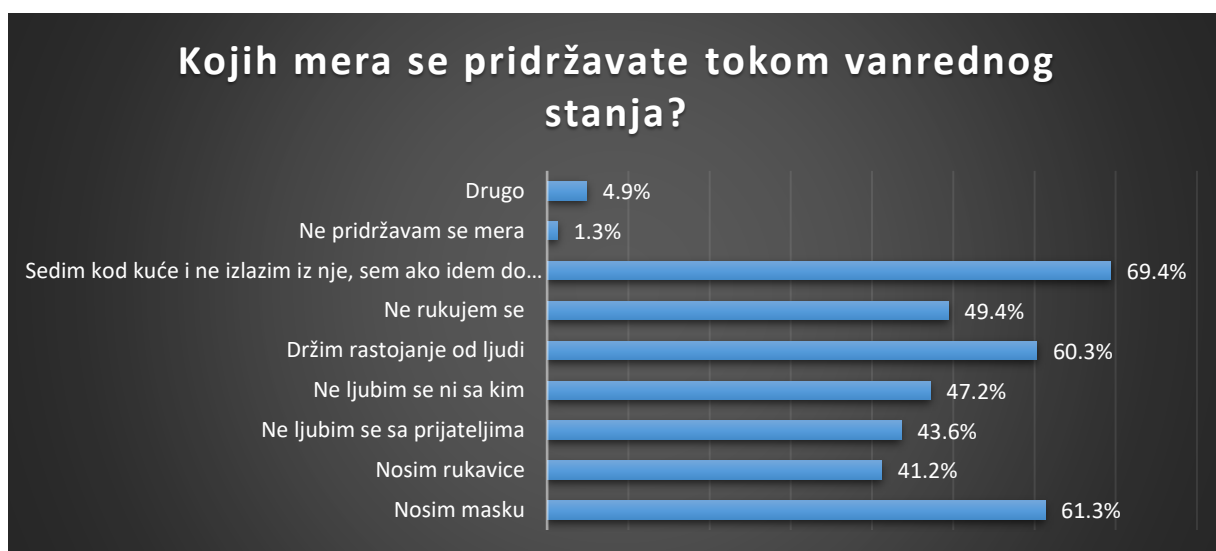
Da li je ispravno što je država dopustila svojim građanima da se vrate iz inostranstva

Stav ispitanika o uspešnosti uvedenih mera protiv širenja COVID-19 u Srbiji je preovlađujuće pozitivan. **Gotovo $\frac{3}{4}$ ispitanika smatra da uvedene mere pomažu pri sprečavanju dalje zaraze u Srbiji.**

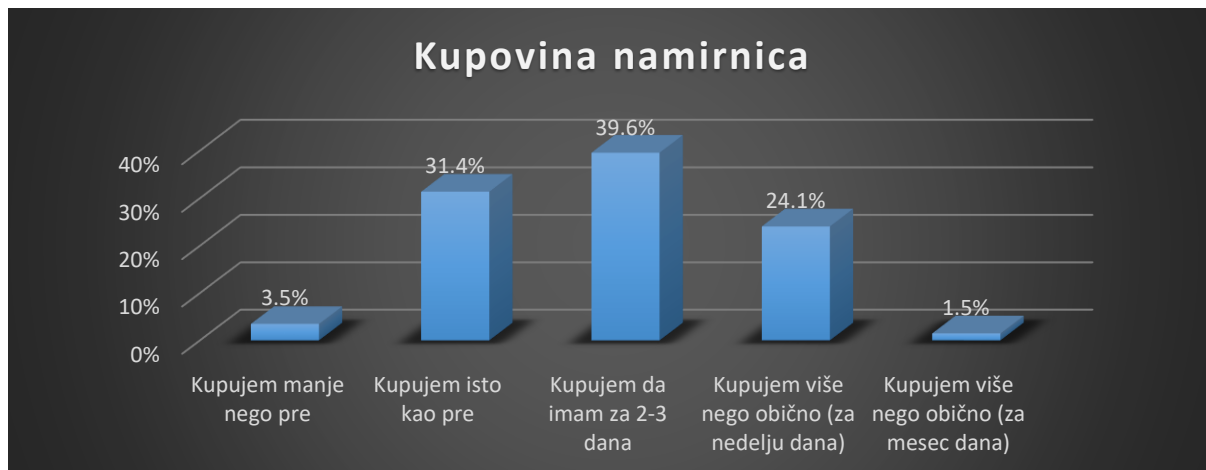

Na pitanje kojih se mera pridržavate tokom vanrednog stanja, **najveći broj ispitanika je istakao da poštuje glavne mere zaštite i prevencije od virusa korona. Tako čak 69,4% njih ostaje kod kuće i izlaze samo po osnovne namirnice 61,3% nosi zaštitnu masku, a 60,3% drži određeno odstojanje od drugih ljudi.** Na osnovu dobijenih podataka, vidimo da znatan procenat građana - 41,2%, pored maski, nosi i rukavice kako bi se dodatno zaštitili. Veliki broj ispitanika se takođe trudi da izbegava bliže kontakte sa drugim ljudima, čak 1/2 se ne rukuje ni sa kim, a 43,6% ispitanika se ne ljubi sa prijateljima. Ono što može da se zaključi na osnovu ovih podataka jeste da se **naši građani u većini pridržavaju ovih, ali i nekih drugih - 4,9% mera zaštita kada je u pitanju sprečavanje širenja virusa.** Ipak, ono što je zanimljivo, jeste da je manji procenat ispitanika - 1,3% istakao da se uopšte ne pridržava nikakvih mera zaštite čak i usled apela da je neophodno da se ove mere poštuju.

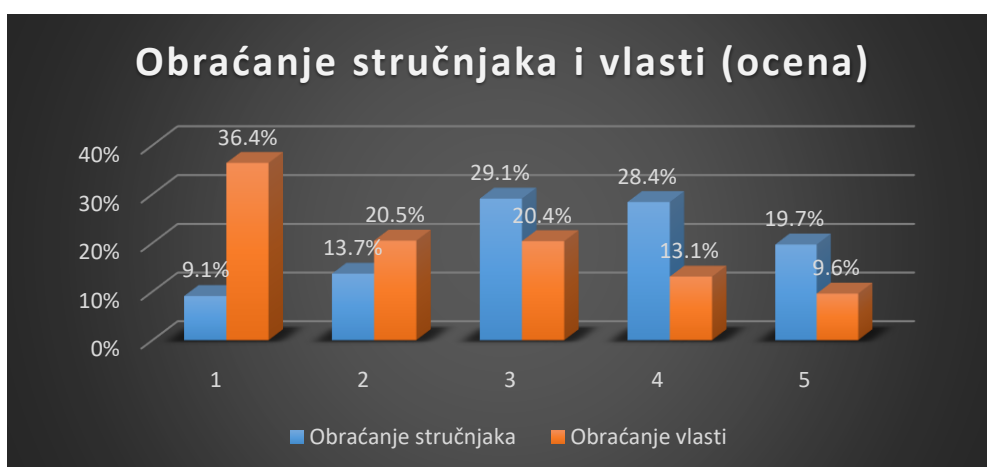

Pandemija korona virusa promenila je mnoge životne navike, a mi smo istraživali koliko je uticala i na kupovinu namirnica. Najveći broj naših ispitanika - **39,6% kupovalo je namirnice kako bi ih imali za 2-3 dana, što pored njihove želje da smanje svoje izlaske iz kuće, posebno možemo da povežemo sa policijskim časom koji je, u toku vanrednog stanja, često bio na snazi vikendima.** Na grupu ispitanika - 31,4%, pandemija nije imala uticaja kada je o ovome reč, te su namirnice kupovali isto kao i ranije. Međutim, ne tako mali

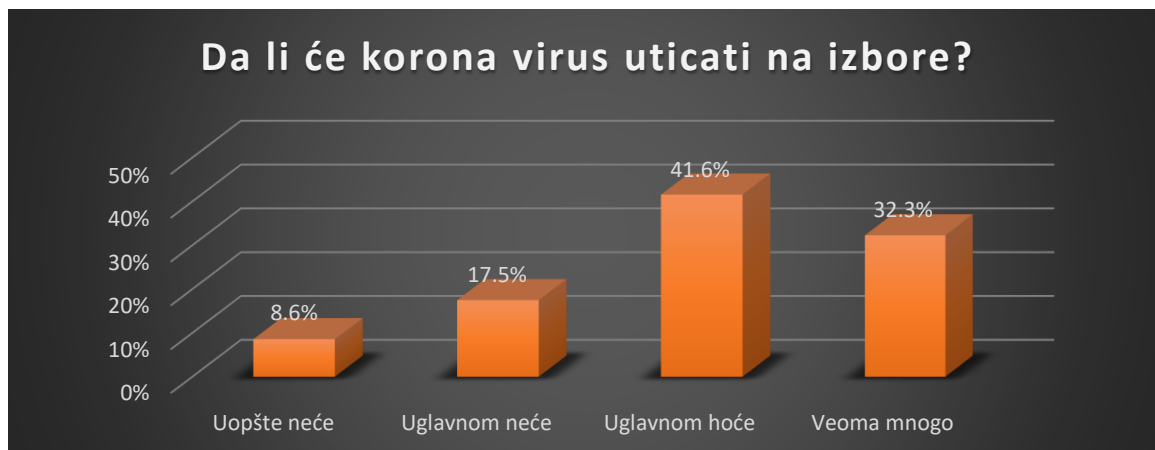
broj njih - 24,1% želeo je da bude obezbeđen na duži vremenski rok, kupujući namirnice potrebne za nedelju dana, te je uočljivo da ih je virus korona naveo da odlaze u prodavnice više nego obično. Znatno manji broj ispitanika - 1,5% u nabavci je pribavljalo namirnice kako bi se osigurali u narednih mesec dana, a **retki su i oni koji su kupovali manje nego ranije - 3,5%.**

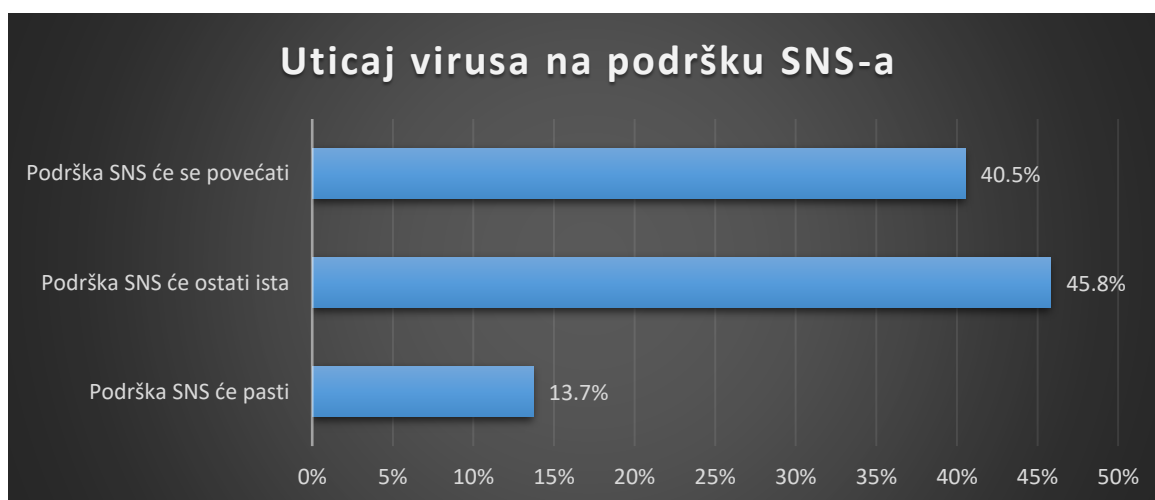
Kada je reč o obraćanju javnosti povodom pandemije virusa COVID-19, **stavovi građana Srbije nam pokazuju da veći stepen poverenja uživa krizni štab u odnosu na vlast Republike Srbije.** Upitani da na skali od 1-5 (gde je 1-veoma loše, a 5-odlično) ocene obraćanje vlasti, najviše su davali ocene 1 i 2, koje pokazuju **veliku dozu nezadovoljstva prilikom njihovog izlaganja.** Prema podacima, dobijenim na osnovu istraživanja, više od **1/3 građana nema poverenje** i ne oseća sigurnost pri obraćanju političara koji donose važne odluke. Što se tiče izlaganja lekara povodom trenutne situacije, naše istraživanje je pokazalo da su stavovi prema njima dosta pozitivniji, nego kada je reč o vlasti. Na osnovu istrživanja zaključujemo da 19,7% građana ocenjuje njihovo obraćanje najvišom ocenom. Takođe je bitno istaći da 28,4% ispitanika vrednuje njihove preporuke kao veoma dobre. Ovim istraživanjem dolazimo do konstatacije da **48,1%, odnosno 500 ispitanika ima pozitivan stav o izveštavanju stručnog štaba tokom pandemije.**

Deo građana Republike Srbije koji je učestvovao u našem istraživanju ima podeljeno mišljenje po pitanju uticaja pandemije virusa na ishod predstojećih izbora. Naime, veoma mali broj ispitanika smatra da pandemija uopšte neće uticati - 8,6%. S druge strane, čak trećina njih misli da će na ishod uticati veoma mnogo - 32,3%. Svakako, **mišljenje oko kog se složio najveći broj građana jeste da će pandemija virusa korona uglavnom uticati na predstojeće izbore koji su odloženi - 41,6%**. Istraživanje takođe pokazuje da znatno manji broj ispitanika smatra da pandemija uglavnom neće uticati - 17,5%.

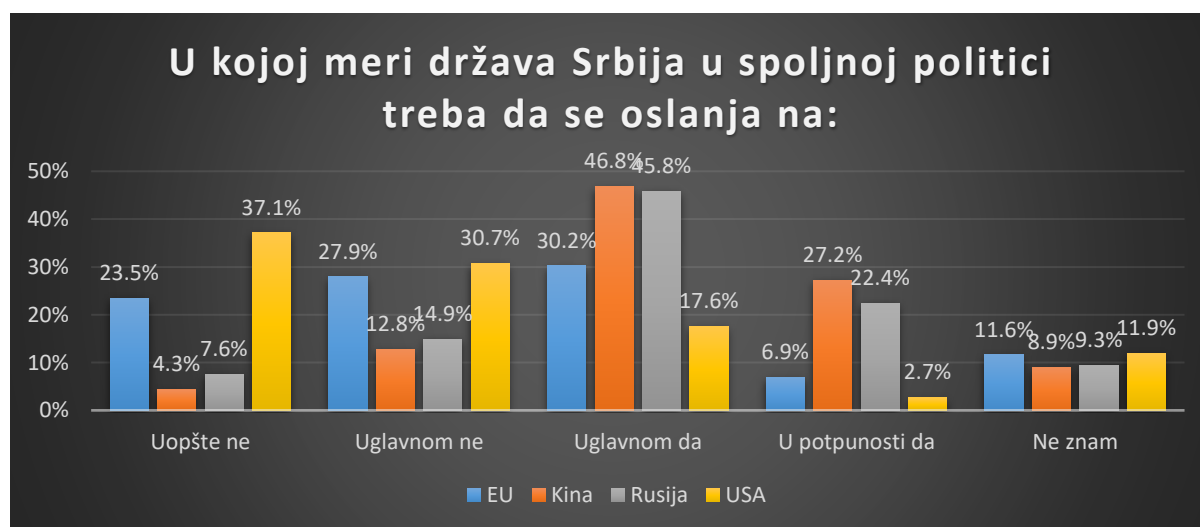
Pandemija korona virusa promenila je poglede na mnoga pitanja ljudi, a mi smo istraživali koliko je uticala i na podršku vladajućoj partiji Srpskoj naprednoj stranci. Najveći broj naših ispitanika smatra da korona virus neće u tolikoj meri uticati na rezultate izbora. **Tako da će podrška koju ima Srpska napredna stranka osati ista 45,8% ispitanika deli ovo mišljenje.** Takođe postoji određeni broj ispitanika koji se slažu sa tim da će se podrška toj stranci povećati što je 40,5%, dok su u manjini oni ispitanici koji smatraju da će podrška SNS pasti usled gore pomenute situacije što je 13,7% ispitanika.

Zanimljivo je to da najveći procenat ljudi smatra da se **vlast loše obraća**, kao i da uopšte **nemaju poverenja u političare** koji donose važne odluke i smatraju da **vlast nije dobro informisala građane**, i da **vlast širi strah i paniku**, ali isto tako **najveći procenat veruje da će podrška SNS-a ostati ista**. Isto tako najveći procenat ljudi smatra da **uvedene mere**

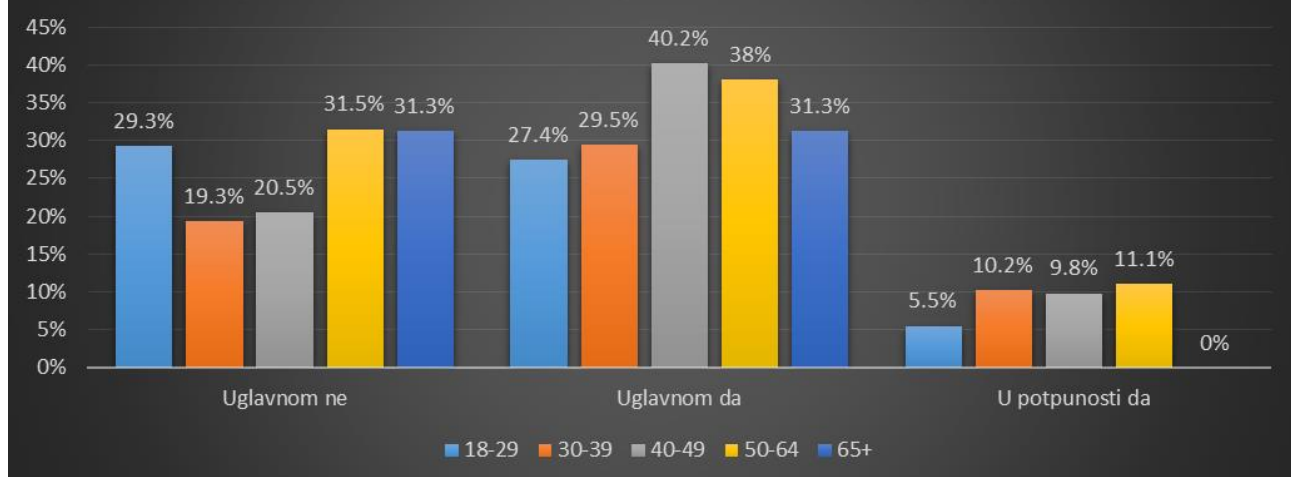
pomažu pri suzbijanju virusa korona, kao i da je uvođenje **ograničenja slobode kretanja u potpunosti dobra mera** (24 časovna zabrana kretanja vikendom i uvođenje vanrednog stanja), ali i dalje **im političari koji te odluke donose ne ulivaju poverenje iako smatraju da je država na vreme reagovala**.

Kada su u pitanju stavovi naših građana po pitanju toga na koga Republika Srbija treba da se oslanja u spoljnoj politici, **dominira pozitivno mišljenje o Rusiji i Kini**. Većina naših ispitanika smatra da je za **Srbiju najbolje da se uglavnom veže za Kinu 46.8% i Rusiju 45.8%**. Naše istraživanje je pokazalo i da su stavovi prema Sjedinjenim Američkim Državama i Evropskoj Uniji znatno negativniji, nego što je to slučaj kada su u pitanju Kina i Rusija. Kada je reč o oslanjanju na SAD po pitanju spoljne politike, **37.1% naših ispitanika smatra da Srbija uopšte ne bi trebalo da se vezuje za SAD**. Što se tiče **Evropske unije, prevladuje mišljenje da je ona loš spoljnopolitički partner za Srbiju, ali je i dosta ispitanika, njih 30,2% reklo je da se uglavnom treba osloniti na EU u tom polju**. Ovome treba dodati i podatak da naši ispitanici **veruju da će pomoć pristigla iz Rusije i Kine najviše pomoći u suzbijanju epidemije virusa, dok su stavovi o pomoći Evropske unije slični kao i po pitanju spoljne politike** – većina veruje da ta pomoć uopšte ili uglavnom neće pomoći, dok je znatan broj i onih ispitanika koji misle da je pomoć EU veoma značajna za borbu protiv epidemije virusa COVID-19.

Što se tiče pitanja spoljne politike Srbije građani se uglavnom slažu oko toga da Srbija ne bi trebalo da se oslanja na pomoć koja pristizbe iz EU. Međutim, postoje minimalne razlike u odgovorima prema starosnoj strukturi, gde **najveći procenat građana uzrasta od 18 pa do 49 godina smatra da Srbija uglavnom treba da se osloni na EU**, ali isto tako nešto manji procenat njih - ne preko 20% smatra da uglavnom ne bi trebalo da se oslanja. Ono što je zanimljivo je da **penzioneri (preko 65 godina) pod istim procentom - 31.3% smatraju da Srbija treba ali i ne treba da se osloni na međunarodnu pomoć EU, dok ni jedan penzioner ne smatra da Srbija treba u potpunosti da se osloni na EU**. Iz ovih podataka možemo videti taj generacijski jaz i neki vid neslaganja po pitanju međunarodne saradnje sa EU, jer penzioneri uglavnom smatraju da se ne treba oslanjati na njih, dok mlađi preferiraju saradnju na polju međunarodne politike.

Srbija treba da se oslanja na EU u spoljnoj politici

Zaključak

Cilj ovog istraživanja bio je da vidimo koliko su se životne navike promenile, kako se to ljudi ponašaju, na koji način se informišu, kojih mera se pridržavaju i kako posmatraju politička dešavanja u Republici Srbiji i u svetu tokom pandemije. Na osnovu celokupnog istraživanja možemo uočiti da su građani i te kako svesni postojanja opasnosti izazvanim virusom, ali isto tako da su spremni da se pridržavaju mera i kupuju namirnice u skladu sa preporukama. Mnoge činjenice koje su bile prisutne u medijima želeli smo da obuhvatimo ovim istraživanjem i vidimo rezultate na osnovu 1.039 ispitanika - Da li su građani su informisani? Da li te informacije promatraju sa određenom dozom skepticizma? Vode li računa o merama predostrožnosti? Da li imaju poverenja u političare? Da li krizni štab posmatraju sa određenom dozom sumnje? Ponašaju li se u skladu sa svojim uverenjima i zdravstvenim stanjem i uzimajući u obzir zdravstveni sistem Republike Srbije?

Kao što možemo videti na osnovu dobijenih podataka, građani su pre svega zadovoljni svojom finansijskom situacijom, a isto tako smatraju da im pandemija virusa COVID-19 neće naneti veliku finansijsku štetu, shodno tome ne kupuju previše namirnica već se obezbeđuju za dva ili tri dana, što je sasvim solidno s obzirom da je postojao i policijski čas koji je trajao ceo vikend. Građani su u velikoj meri pratili informacije na društvenim mrežama, internet portalima i televizijama, međutim te informacije su posmatrali sa određenom dozom sumnje, što je bilo očekivano s obzirom da su se pojavljivale mnoge teorije zavere izazvane pojavom virusa. Ono što je zanimljivo da iako su građani u velikoj meri čitali internet portale, većina je navodila da informacije dobija putem televizijskih medija, pri čemu zaključujemo da su građani pratili direktne izjave političara koji su se pojavljivali na televizijskim programima. Što se tiče pitanja političara, građani im u velikoj meri ne veruju, za razliku od kriznog štaba u čiju stručnost se u većoj meri uzdaju, što nas dovodi do zaključka da ispitanici mnogo više veruju stručnom kadru od samih političara koji su donosili mere uz savetovanje sa lekarima. Međutim, kada su u pitanju same mere građani su ih se pridržavali i uglavnom su bili saglasni sa donetim odlukama, što pokazuje određenu dozu odgovornosti prema datoj situaciji. Iako je

pojava virusa COVID-19 uzdrmala čitav svet, građani nisu paničili već su, prema dobijenim podacima, bili umereno zabrinuti, što je sasvim normalno u ovakvoj situaciji s obzirom da je sve vreme bila dominantna egzistencijalna kriza i pitanje posledica samog virusa, koji je u proteklih nekoliko meseci odneo dosta ljudskih života. Međutim, to možemo povezati i sa informacijom da većina ispitanika nema hroničnih oboljenja i što je anketu popunila pretežno mlađa populacija između 18 i 30 godina. S obzirom da se u medijima kretala informacija nadmetanja u davanju pomoći od strane velikih sila, građani su na to pitanje odgovorili tako što su u svakom smislu dali prednost Rusiji i Kini. NR Kina je pre svega nakon četiri meseca borbe skoro pa „istrebila“ virus, i slala svoje stručnjake širom sveta kako bi pomogli u sprečavanju daljeg širenja pandemije. Svakako da su se građani složili da je pomoć drugih država uvek dobrodošla, što je i neophodno u ovakvim situacijama, gde se čitav svet bori protiv „nevidljivog neprijatelja“.

Sam cilj istraživanja je bio postignut, s obzirom da smo na osnovu dobijenih podataka mogli da zaključimo i vidimo na koji način se građani ponašaju kada svet zadesi kriza i kada nikome nije svejedno koji će ishod biti na kraju.